

ΕΠΟ 41: Κοινωνική Θεωρία και Νεωτερικότητα

1^η ΓΕ Εργασία 2021-2022

Καταληκτική ημερομηνία : 22/11/2021

Επεξεργασία : Γεωργία Δούκουρη

Η Γνώση με τρόπο απλό και κατανοητό!

1^η Γραπτή Εργασία

Θέμα:

Παρουσιάστε α) τους βασικούς παράγοντες που συντέλεσαν στη διαμόρφωση της νεωτερικότητας σύμφωνα με τον Βέμπτερ και β) πώς, σύμφωνα με την ανάγνωση της νεωτερικότητας από τον Βέμπτερ, εξελίχθηκαν οι διαδικασίες εξορθολογισμού του νεωτερικού κόσμου.

ΚΑΤΑΛΗΚΤΙΚΗ ΗΜΕΡΟΜΗΝΙΑ ΥΠΟΒΟΛΗΣ: Δευτέρα 22 Νοεμβρίου 2021 ώρα 11.59 μ.μ.

Το μέγεθος της εργασίας ορίζεται στις 2.000 λέξεις [\pm 10% δηλαδή πρέπει να είναι μεταξύ 1.800 και 2.200 λέξεων περιλαμβανόμενης και της βιβλιογραφίας].

Στόχοι -θεωρητικοί άξονες της 1^{ης} ΓΕ

Οδηγίες-στόχοι:

α) Από τους πολλούς και διαφορετικούς μεταξύ τους παράγοντες, που υποκίνησαν τη μετάβαση στον σύγχρονο κόσμο, αναφερθείτε επιλεκτικά και κατά βάση σε εκείνον που αφορά στη σχέση μεταξύ της προτεσταντικής ηθικής και του πνεύματος του καπιταλισμού. Δηλαδή, με άλλα λόγια, δείξτε σε ποιο βαθμό υπάρχει μια «εκλεκτική συγγένεια» μεταξύ της καλβινιστικής ηθικής και της καπιταλιστικής οικονομικής συμπεριφοράς.

β) Εξηγήστε πώς συνδέθηκε ο καπιταλισμός με τις διαδικασίες εξορθολογισμού κατά τον Βέμπτερ.

γ) Δείξτε πώς ο εξορθολογισμός της σύγχρονης κοινωνίας παρουσιάζεται και σε άλλους κοινωνικούς θεσμούς όπως π.χ. την πολιτική εξουσία και την επαγγελματοποιημένη επιστήμη.

1Η ΕΡΓΑΣΙΑ

Δομή – Σχεδιάγραμμα

Σημείωση για τη δομή

Η ΕΠΟ 41 είναι κοινωνική θεωρία και όχι ιστορία. Επομένως δεν είναι ακριβώς ότι έχει μια «χρονική αλληλουχία». Αυτό που πάντα προτείνω είναι πρώτα να κατανοήσουμε και μετά να προσπαθήσουμε να γράψουμε ελεύθερα (και για παραπομπές μας βοηθά και το υποστηρικτικό υλικό και η πρότυπη).

Αυτό σημαίνει ότι πάντα οι πρότυπες εργασίες έχουν μια δομή λογική που προσπαθεί να ξετυλίξει τον κάθε κοινωνικό στοχαστή κατά τρόπο που να λειτουργεί και ως ένα εγχειρίδιο (που δεν υπάρχει στην ενότητα). Η δομή που ακολουθεί, βέβαια, πάντα κατευθύνεται και από το ζητούμενο της εργασίας. Ωστόσο, έχετε κατά νου ότι αν θέλει κάποιος να ακολουθήσει διαφορετική δομή ή κάποιο επιχείρημα τον εξυπηρετεί σε άλλο σημείο ή κεφάλαιο από αυτό που το έχω τοποθετήσει, δεν σημαίνει ότι είναι λάθος.

Αυτό που πάντα πρέπει να προσέχετε είναι η τεκμηρίωση. Η ενότητα δεν απαιτεί να δίνετε ορισμούς και να χάνετε λέξεις, αλλά να χρησιμοποιείτε τις έννοιες, βέβαια να εξηγείτε τι σημαίνουν, οργανικά μέσα στο κείμενο μας. Πχ ο ιδεότυπος αφαιρεί τα σύνθετα από ένα κοινωνικό φαινόμενο και εστιάζει μονομερώς σε ορισμένα χαρακτηριστικά κατά τρόπο που Και ο Βέμπερ το χρησιμοποιεί για να μας δείξει Κ.λπ. κ.λπ.

Εισαγωγή

Στην ενότητα οι καθηγητές περιμένουν να τους παρουσιάσετε τι θα αναπτύξετε στη συνέχεια. Αυτό έχει σύνδεση με την παραπάνω επισήμανση. Επομένως, δεν έχει λογική προλόγου αλλά τι έπεται στην εργασία. Σαν να παρουσιάζουμε τη δομή μας, δηλαδή.

Εν προκειμένω, η εργασία παρουσιάζει τη μέθοδο του Βέμπερ για να ερμηνεύσουμε το νεωτερικό κόσμο, μέσα από την ανάγκη πολύπλευρης παραγοντικής εξέτασης. Στη συνέχεια εξετάζεται η γένεση της νεωτερικότητας στη δύση μέσα από την εξορθολογικοποίηση της ζωής, και εν συνεχεία αναζητείται η συμβολή της θρησκείας στην κοινωνική ζωή και πρακτική. Τέλος, αναζητείται πώς η νεωτερικότητα και οι θεσμοί της επηρεάζονται από την εξορθολογικοποίηση, κατά τη βεμπεριανή εκτίμηση

1. Μεθοδολογία

Όχι μόνο στις εργασίες, αλλά και στο τέλος, στην εξεταστική πάντα μας βοηθά να αναφέρουμε κάποια βασικά στοιχεία για τη μεθοδολογία του κάθε κοινωνικού στοχαστή. Εν προκειμένω, στον Βέμπερ έχει σημασία η ιστορική ατομικότητα, η πολυπαραγοντική ερμηνεία, η αξιολογικά ουδέτερη κοινωνιολογία. Να αναλύσουμε, δηλαδή την κατανοούσα επιστήμη.

Αυτό θα λειτουργήσει ως γέφυρα σκεφτείτε για να εστιάσουμε στη συνέχεια στη θρησκεία, ως ένα παράγοντα που επιδρά στο κοινωνικό γίνεσθαι.

2. Νεωτερικότητα κατά Βέμπερ

Έχει σημασία να αναδείξουμε πώς ο Βέμπερ συνδέει το σύγχρονο κόσμο με τον κεφαλαιοκρατικό τρόπο παραγωγής, ο οποίος παίρνει συγκεκριμένη μορφή μόνο στη δύση και μόνο σε συγκεκριμένο χρόνο (αποκρυσταλλωμένος τον 19^ο αιώνα).

Εδώ, λοιπόν θα δούμε την ιδιαιτερότητα του δυτικού πολιτισμού μέσα από το στοιχείο της ορθολογικότητας που διέπει το βεμπεριανό έργο.

Θα βοηθούσε να αναφερθούμε στην ορθολογική δράση για να μπορέσουμε μετά να εστιάσουμε στον παράγοντα της θρησκείας.

3. Η προτεσταντική ηθική

Εδώ μπορούμε να εξετάσουμε τα ιδεοτυπικά χαρακτηριστικά του προτεσταντισμού και κύρια του καλβινισμού και πώς αυτή επιδρούν στην εξορθολογικοποίηση. Αυτό που πάντα θα τονίζω είναι οι 3 πυλώνες που μας ενδιαφέρουν:

1. Νομιμοποίηση ηθική της κεφαλαιακής συσσώρευσης
2. Ηθική απαίτηση για έλλογη οργάνωση της εργασίας και
3. Νομιμοποίηση της ανισότητας ως θεϊκής επιταγής

Τα παραπάνω χαρακτηριστικά φυσικά και συνδέονται όπως καταλαβαίνετε με το λεγόμενο πνεύμα του καπιταλισμού που είναι ο υπολογισμός και η κεφαλαιακή αναπαραγωγή.

4. Εξορθολογικοποίηση και θεσμοί

Μετά την ανάπτυξη του παράγοντα της ΠΗ και τη σύνδεση με το προτεσταντικό πνεύμα, η εργασία σας ζητά να πάτε ένα βήμα παρακάτω και να δείξετε τον πεσιμιστικό συλλογισμό του Βέμπερ για τη νεωτερικότητα. Το επίκεντρο είναι η εξορθολογικοποίηση που από την κοινωνική δράση μεταφέρεται στο επίπεδο των απρόσωπων μηχανισμών. Εστίαση ιδιαίτερη θα πρέπει να δοθεί στην πολιτική κυριαρχία και στη γραφειοκρατία. Αυτοί είναι οι σύγχρονοι νεωτερικοί θεσμοί που δείχνουν την κυριαρχία της τυπικής ορθολογικότητας, αναπαράγοντας την στην κοινωνία και σε όλες τις σφαίρες της.

Συμπεράσματα

Στα συμπεράσματα μια σύνοψη όσων αναφέραμε είναι ευπρόσδεκτη. Πιο ευπρόσδεκτη, ωστόσο, είναι αυτή να συνοδευτεί από μια κριτική στον Βέμπερ. Σημειώνω ότι οι Ritzer, Stepnisky έχουν συνοπτικά αναφέρει τις κριτικές έναντι του βεμπεριανού έργου (κύρια 460-461).